

Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет –
Одсек за романистику, Нови Сад

DOI 10.5937/kultura1962059M
УДК 316.728(460)
392:[371.671.046.14:811.134.2
оригиналан научни рад

МОЖЕ ЛИ СИЈЕСТА ДА ОПСТАНЕ У XXI ВЕКУ

¿NOS ECHAMOS UNA SIESTECITA?

Сажетак: Овај рад бави се својственим феноменом хиспанске свакодневице, обичајем поподневног предаха који је познат широм света као сијеста. Етимологија шпанске речи „siesta” нас води до латинског израза „sexta [hora]” (шести [сат]) а обичај сијесте потиче из Правила Светог Бенедикта који прописује правило одмора после шестог сата („sexta hora”), што представља подне према данашњем рачунању времена. Будући да сијеста представља један од најупечатљивијих обичаја у Шпанији, постављамо питање да ли, као последица убрзаног начина живота, ова традиција изумире у Шпанији. Из перспективе интеркултуралности интересује нас да ли обичај обављања сијесте представља стереотип и да ли је овај шпански обичај и даље присутан у настави шпанског као страног језика. Полазећи од претпоставке да се сијеста обрађује у оквиру лекције у којој се уводе сати као наставна јединица и обрађује свакодневна рутина, анализирамо уџбенике за шпански као страни језик за ниво А1.

Кључне речи: традиција, свакодневица, сијеста, обичај, стереотип, интеркултуралност

Увод¹

La siesta hay que hacerla con pijama, Padrenuestro y orinal.

Camilo José Cela²

1 Овај рад је настао у оквиру пројекта МНПТР Републике Србије бр. 178002 *Језици и културе у времену и простору*.

2 Roque Sánchez, C. (23. X 2016) Siesta de pijama, Padrenuestro y orinal. Enroque de ciencia. [https://enroquedeciencia.blogspot.com/2016/10/siesta-](https://enroquedeciencia.blogspot.com/2016/10/siesta)

Имајући на уму чињеницу да човек никада није био у оволикој журби као данас, у овом раду бавимо се свакодневицом у хиспанском свету и једним њеним феноменом. Наиме, на Иберијском полуострву и у Латинској Америци већина становника има обичај да дрема након ручка. Не дремају дуже од пола сата и никако то не чине у кревету наводи се у лекцији о сијести у уџбенику *Bitácora*.³ Овај обичај спавања поподневне дремке познат је широм света као сијеста (шп. *siesta*). Сијеста представља једну од најукорењенијих традиција у Шпанији и део њеног идентитета, попут фламенка. Постављамо питање да ли као последица убрзаног начина модерног живота, ова традиција у Шпанији изумире. Из перспективе интеркултуралности интересује нас да ли традиција сијесте представља стереотип и да ли је овај шпански обичај и даље присутан у настави шпанског као страног језика. Полазећи од претпоставке да се обичај спавања сијесте обрађује у оквиру лекције у којој се уводе сати као наставна јединица и обрађује свакодневна рутина, анализирамо уџбенике за шпански као страни језик за ниво А1 према Европском референтном оквиру за живе језике.

Порекло сијесте води из Правила Светог Бенедикта⁴, поглавље XLVIII, одељак 5: Свагдашњи ручни рад у коме Свети Бенедикт прописује правило одмора после шестог часа (лат. *sexta [hora]*), што обухвата период између 12 и 15 часова по римском мерењу времена. У то време монаси након обеда треба да предахну у својим постељама како би се окрепили за остатак дана.

Правило Светог Бенедикта

У Средњем веку ритам живота је био одређен манастирским начином мерења времена. Свети Бенедикт (*Sancti Benedicti*, Италија, 480–543), који се сматра оцем западног монаштва, осмислио је строг распоред за своје монахе, а сате је именовао према молитвама. У складу са својим мотом „Ora et labora!”⁵, Свети Бенедикт је у *Правилу* установио смернице за своје монахе према седам молитви којима су Бенедиктинци славили Господа. Дан је почињао јутарњом молитвом. Прва молитва била је пре зоре, потом би следила молитва у зору. Следили су, затим, молитве: *prima* у шест часова, *tertia*

de-pijama-padrenuestro-y-orinal-1.html, приступ 02. 03. 2019.

3 Garmendia, A. et al. (2011) *Bitácora 1. Libro del alumno*, Barcelona: Difusión, p. 67.

4 *Regula Sancti Benedicti*. <http://www.scourmont.be/scriptorium/rb/lat/ch48.htm>

5 Моли и ради!

у девет часова, *sexta* у дванаест часова и *nona* у петнаест часова. Били су то такозвани мали сати⁶.

Правило Светог Бенедикта, које обухвата LXXIII поглавља, првобитно је примењивано у манастиру Монте Касино који је био удаљен од Рима 130 км. Касније су га прихватили сви манастири Бенедиктинског реда. Када је реч о сну, Свети Бенедикт је установио правило од шест до осам сати непрекидног сна дневно уз обичај спавања сијесте у летње доба. Будући да рад захтева обавезан одмор, Правило укључује одељак са прописаним временом за мировање и одмор. Реч је о XLVIII поглављу Правила: Свагдањи ручни рад⁷ 5. одељак где наводи следеће:

*Post sextam autem surgentes a mensa pausent in lecta sua cum omni silentio, aut forte qui voluerit legere sibi sic legat ut alium non inquietet.*⁸

[Послије шестог часа, када устану од стола у пуној тишини почивају на својим постељама. Ако тко можда жели што читати сам за себе, нека чита тако да не смета другоме]⁹.

Из овога се може закључити да је Свети Бенедикт настојао да његови монаси очувају своја тела у здравом стању тако што ће довољно јести и спавати.

Sexta hora

У делу *Tesoro de la lengua castellana*, из 1611. године, Коварубијас (Covarrubias) наводи да је сијеста временски период између поднева и два сата после подне. Глагол *cestear* значи одмарати у заклону шестог сата односно у подне¹⁰. Етимологија речи *siesta* води нас до латинског израза *sexta hora* (шести сат) којим су Римљани означавали подне. Према њиховом мерењу дан је трајао дванаест сати, од шест до осамнаест часова а исто толико и ноћ, од осамнаест до шест часова. Будући да је шести сат, односно подне, на Медитерану најтоплије доба дана, људи су морали да се склоне са врућине, предахну од посла, поврате енергију за остатак дана и одремају након обода.

6 Horae minores.

7 De opera manum cotidiana.

8 Regulae Sancti Benedicti. XLVII: De opera manum cotidiana, <http://www.scourmont.be/scriptorium/rb/lat/ch48.htm> приступ 02. 03. 2019.

9 Правило Светог Бенедикта, <http://benediktinke-zadar.com/benediktinci/hrvatska/pravilo-sv.-benedikta>, стр. 59; приступ 02. 03. 2019.

10 Soca, R. (2013) *La fascinante historia de la palabras*, Colombia: Rey Naranjo Editores, p. 528.

Глагол *sextear*, односно израз *guardar la sexta*, у вулгарном латинском усвојен је као *sestear*, а коришћен је израз *guardar la siesta*¹¹. Именица *siesta* се у савременом шпанском језику најчешће употребљава у следећим колокацијама:

Dormir la siesta

- (1) Desde las tres y media hasta las cinco duermo la siesta¹².
(2) ¿Crees que es una buena costumbre dormir la siesta? ¿Por qué?¹³

Echar(se) la siesta/siestecita

- (3) Por la tarde, me echo la siesta, estudio un rato y por la noche, muchas veces, voy con mis amigos al teatro.¹⁴
(4) Y, además, luego, me da tiempo de echar una siestecita delante de la tele.¹⁵

Tomar(se) una siesta/siestecita

- (5) ¿Hay algo malo en tomar una siestecita durante el día?¹⁶
(6) ¿Qué persona que trabajara en una fábrica o en una oficina o atendiera un comercio iba a tener la posibilidad de parar la actividad y tomarse una siestita?¹⁷

Hacer siesta

- (7) ¿La siesta se hace por la noche?¹⁸

Према речнику Марије Молинер (María Moliner):

- *sestear* значи терати стоку у заклон од сунца за време најтоплијег дела дана¹⁹;

11 Šulović, K. and Maričić, S. La siesta or sexta hora, in: *Academic days of Tamişoara: Language Education Today*, ed. Rata, G. (2011), Cambridge Scholars Publishing: Newcastle upon Tyne, p. 165.

12 VV.AA. (2017) *Campus sur A1-B1*, Barcelona: Difusión, p. 51.

13 Garmendia, A. et al. (2011) *Bitácora 1*, Libro del alumno, Barcelona: Difusión, p. 68.

14 VV.AA. (2002) *Prisma A1 comienza*, Libro del alumno, Madrid: Editorial Edinumen, p. 72.

15 Corpas, J. et al. (2005) *Aula internacional 1*, Barcelona: Difusión, p. 64.

16 Аноним, (15. јануар 1995) Que tan necesario en tomar un siesta. El tiempo. <https://www.eltiempo.com/archivo/documento/MAM-304397> приступ 02. 03. 2019.

17 Chauvin, S. *Los beneficios de dormir una siesta*; <http://www.mujeresdeem-presa.com/lifestyle/080301-beneficios-de-la-siesta.asp>

18 VV.AA. нав. дело, стр. 70.

19 Moliner, M. (1979) *Diccionario del uso del español*. H-Z, Madrid: Gredos, p. 1155.

- именица *siesta* представља скраћеницу латинског израза *sexta hora* што означава подне, а лети се односи на најтоплији део дана после поднева; *siesta* је кратка дремка после ручка; звук или музика која се изводи у цркви током поподнева²⁰.

Марија Молинер у свом речнику бележи и израз *siesta del carnero* којим се означава врло кратка дремка пре ручка²¹.

Речник Шпанске краљевске академије именицу *siesta* дефинише као сан после ручка; време намењено за одмор или дремку после ручка; време после поднева када је врућина најинтензивнија; музика која се у црквама свирала или певала после подне²².

Шпанску реч *siesta* преузели су и неки светски језици. У француском језику проналазимо реч *la sieste* и израз *faire la sieste, une petite sieste*²³. У италијанском језику такође се користи именица *la siesta*, односно израз *fare la siesta*²⁴, затим у енглеском језику *siesta*²⁵; *to have/take a siesta*²⁶, као и у немачком *die Siesta; eine kurze Siesta halten*.²⁷

Можемо да закључимо да сијеста представља једну од најуниверзалнијих шпанских речи и транскултурални обичај.

Сијеста – шпанска јога

Шпански нобеловац Камило Хосе Села (Camilo José Cela) назвао је сијесту шпанском јогом²⁸. Она представља један од најлепших шпанских обичаја који се лако прихвата због чињенице да уноси осећање мирноће и смирености у свакодневни ужурбани начин живота. Међутим, сијеста код

20 Исто, стр. 1162.

21 Исто.

22 Real Academia Española. (2001 [22ª edición]) *Diccionario de la lengua española*, Madrid: Editorial Espasa Calpe, p. 2062.

23 Rey-Debove, J. and Rey, A. (2005) *Le nouveau Petit Robert. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, Paris: Dictionnaires Le Robert, p. 2424.

24 Devoto, G. and Oli, G. C. (1988 [1971]) *Dizionario della lingua italiana*, Firenze: Felice Le Monnier, p. 2213.

25 McIntosh, C. ed. (2013 [1995]) *Cambridge Advanced Learner's Dictionary*. Cambridge: Cambridge University Press, p. 1441.

26 Oxford Advanced Learners Dictionary (2000), New York: Oxford University Press. <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/siesta?q=siesta> приступ 02. 03. 2019.

27 *Duden Deutsches Universalwörterbuch* (2003) Mannheim: Dudenverlag, p. 1452.

28 Benito, C. (7. VII 2013) La siesta mundial. Hoy; <https://www.hoy.es/v/20130707/sociedad/siesta-mundial-20130707.html> приступ 02. 03. 2019.

туриста може да унесе пометњу чак и фрустрацију будући да након ужурбаног преподнева, Шпанци у периоду између 14 часова и 17 часова затварају своје локале не би ли мало предахнули и провели време са својим породицама знајући да их чека подједнако напорно поподне. Обичај налаже да се током сијесте не обављају посете нити телефонски разговори. Туристима се препоручује да ово доба дана искористе за ручак у неком од ресторана, да прошетају мирним улицама града уколико им врућина не смета или пак да се и сами препусте том шпанском обичају и открију чари сијесте.

Упркос популарности овог обичаја, уочава се недостатак студија о сијести која у свету науке представља непознаницу, тврди Роса Пераита (Rosa Peraita), специјалиста за проблеме сна²⁹. Савремена наука поставља питање да ли је сијеста заиста потребна. Одговор је потврдан, првенствено из физиолошких разлога. Пре него што су откривене све добробити сијесте за организам, овај обичај је повезиван са успореним, лежерним начином живота, а особе које су га упражњавале сматране су лењим и не нарочито продуктивним.

Данас се стручњаци слажу да традиција спавања сијесте има везе са спуштањем крви из нервног система која се концентрише у дигестивном тракту што изазива поспаност нарочито ако је напољу вруће. *Scientific American* наводи да склапање очију на кратко побољшава расположење и когнитивне функције³⁰.

Емилио Родригес Саес (Emilio Rodríguez Saez) из Опште Болнице у Вигу наглашава да послеподневно спавање не сме да траје дуже од тидесет минута³¹. Након тог периода улазимо у циклус дубоког сна па се можемо пробудити са главобољом или нерасположени. Научно је доказано да сијеста у трајању од 20 од 30 минута повољно утиче на целокупно здравствено стање, редукује стрес и побољшава психомоторну способност. Додатни разлози због којих се сијеста препоручује су побољшана концентрација, памћење, креативност, бољи сан током ноћи.

29 Moreno, S. (18. VIII 2004) *¿Siesta pesadilla o descanso?* <https://cuidateplus.marca.com/enfermedades/2004/08/18/siesta-descanso-o-pesadilla-3364.html> приступ 03. 03. 2019.

30 Bueno Ballesteros, A. and Rubio Hancock, J. (5. IV 2016) Radiografía de la siesta en España: rompemos tópicos. El Verne. https://verne.elpais.com/verne/2016/04/05/articulo/1459866604_782462.html

31 Moreno, S. нав. дело.

Међутим, према студији коју су спровели *Fundadeps* у *Asocama*³², сијеста у Шпанији траје у просеку око један сат, премда трећина испитаника дрема између 30 и 40 минута што, како је утврђено, није препоручљиво.

Чињеница је да људи данас немају времена за сијесту будући да већина не ради у близини својих домова те није у могућности да обави ручак и сијесту у свом дому. За њих сијеста представља луксуз који себи могу да приуште викендом. Данас, када ужурбаност и стрес утичу на стил живота велике већине, неопходан је предах, кратко искључивање из стварности, опуштање ума и окрепљење за остатак дана. Препознавши значај сијесте, многа предузећа праве посебан простор за сијесту где њихови запослени могу слободно да дремну или предахну.

Савремена сијеста

Сијеста обухвата део дана када сунце најјаче греје. Премда у време ручка постоји пауза у трајању од два сата што јесте дуже него у другим земљама, то свакако не значи да је сви Шпанци користе за спавање. Не постоји велики број студија о томе колики је проценат Шпанаца који упражњавају сијесту. Према истраживању које је *El País* спровео 1998. године 23,8% Шпанаца је практиковало сијесту³³. Међутим, једанаест година касније, 2009. године Фондација за образовање и здравље Клиничке болнице Сан Карлос – Фундадепс (*Fundación de Educación para la Salud del Hospital Clínico San Carlos – Fundadeps*) и Шпанско удружење произвођача душка – Асокама (*Asociación Española de la Cama – Asocama*) спровode истраживање на узорку од 3000 испитаника на основу кога добијају следеће податке³⁴:

- 16,2% Шпанаца упражњава сијесту сваки дан;
- 22% само понекад дрема поподне;
- 3,2% Шпанаца само викендом практикује сијесту;
- 58,6% Шпанаца никада не спава после подне.

32 *Fundación de Educación para la Salud del Hospital Clínico San Carlos (Fundadeps) y Asociación Española de la Cama (Asocama) (2009). Primer estudio sobre salud y descanso. <http://cort.as/djl5>, p. 29. приступ 03. 03. 2019.*

33 Bueno Ballesteros, A. and Rubio Hancock, J. нав. дело.

34 *Fundación de Educación para la Salud del Hospital Clínico San Carlos (Fundadeps) y Asociación Española de la Cama (Asocama)*, нав. дело, стр. 31.

Према овој студији, када је реч о месту на којем се спава сијеста, 72,2% испитаника упражњава сијесту на каучу док 27,8% спава у кревету.³⁵

Даље, од свих шпанских покрајина, становници Мурсије су највернији овој традицији (21,2%), а потом Арагонци (21,1%). Овај обичај најмање практикују на северу Шпаније у Баскији (12,2%) и Галисији (12,4%)³⁶.

Подаци до којих смо дошли потврђују нашу хипотезу да чињеница да сви Шпанци спавају сијесту представља стереотип.

За шпанско радно време можемо рећи да јесте специфично, будући да је због двократног радног времена већина радњи и занатлијских радионица затворена у време ручка, односно сијесте. Према чланку објављеном у *The Washington Post* 2016. године, шпанска влада покреће иницијативу да Шпанија усклади своје радно време са европским чиме би се старински обичај сијесте угасио³⁷.

Са друге стране, постоје иницијативе да се традиција сијесте очува. На Фејсбуку је основана група чија је иницијатива да се сијеста прогласи културним добром. На Инстаграму су активни хештегови #siesta са 1,6 милиона постова и #siestatime са 170 хиљада постова.

Сијеста у настави шпанског као страног језика

Увођење стране културе у наставу страног језика је од велике важности за оне који уче страни језик ради лакшег и бољег сналажења у ситуацијама које не би умели да протумаче на основу својих предзнања³⁸. Способност препознавања стереотипа је неопходна за развој интеркултурне компетенције ученика страног језика, а у оквиру наставне јединице о сијести можемо се бавити овом темом. У складу са претходно наведеним подацима да тек 16% Шпанаца спава сијесту, а из перспективе интеркултуралности, овај рад почива на претпоставци да чињеница да сви Шпанци спавају сијесту представља стереотип.

35 Исто, стр. 32.

36 Исто, стр. 31.

37 Bueno Ballesteros, A. and Rubio Hancock, J. нав. дело.

38 Маричић, С. и Морено Фернандес, М. (2015) Заступљеност стереотипа о шпанском језику и култури у настави шпанског као страног језика у Србији, *Методички видци*, бр. 6 /2015, стр. 97-115.

Генерализацијом и поједностављивањима настају стереотипи које људи сматрају универзалним те их не преиспитују. Стереотип представља уверење о одређеној друштвеној групи или типу појединаца. У питању су генерализоване и поједностављене идеје о одређеној групи, засноване на претпоставци да њени припадници поседују одређене, само њима својствене особине.

Стереотипи представљају неодвојив део језика и културе једног друштва и могу бити позитивни и негативни. Када говоримо о традицији сијесте, сматрамо да је стереотип према коме сви Шпанци спавају сијесту позитиван будући да промовише једну традицију која лагано изумире услед захтева савременог начина живљења. Међутим, постављамо питање да ли заиста сви који учимо шпански језик верујемо да сваки Шпанац спава сијесту сваки дан. Употреба стереотипа подразумева делимичну и површну слику једне културе те сматрамо да је неопходно изучавати страну културу из различитих перспектива и подучити ученике да развијају критичко мишљење.

Прелазимо на анализу уџбеника за шпански као страни језик како бисмо утврдили да ли је овај обичај присутан у њима и у којој мери. У складу са нашом претпоставком да се обичај спавања сијесте обрађује у оквиру лекције када се уведе сати као наставна јединица и обрађује свакодневна рутина, анализирамо уџбенике за шпански као страни језик за ниво А1 према Заједничком европском референтном оквиру за живе језике.

Грађу за ово истраживање представљају сви доступни уџбеници за ниво А1 издавачких кућа *Difusión* из Барселоне и *Edinumen* из Мадрида.

Анализом уџбеника за ниво А1 према Заједничком европском референтном оквиру за живе језике, односно лекција у којима се обрађује свакодневна рутина и исказују сати ексцерпирани су примери у којима је употребљена реч сијеста. Уочено је да је у свим уџбеницима представљено шпанско радно време и свакодневна рутина али да се обичај сијесте помиње у следећим уџбеницима:

*Prisma A1*³⁹, *Aula internacional I*⁴⁰, *Club Prisma A1*⁴¹, *Espacio joven*⁴², *Bitácora I*⁴³. *Bitácora 1. Nueva edición*⁴⁴. *Aula internacional I. Nueva edición*⁴⁵, *Campus sur A1-B1*⁴⁶.

Уџбеник *Bitácora 1* посвећује читаву јединицу обичају сијесте. Реч је о лекцији број 5 у старом издању уџбеника из 2011. године односно лекцији број 4 у новом издању уџбеника из 2016. године, под насловом *Trabajar, comer y dormir*.

Campus sur A1-B1 посвећује теми стереотипа лекцију број 3 у којој се као један од најчесталијих стереотипа о Шпанцима појављује уверење да сви Шпанци спавају сијесту.

(1) La gente cree que en España todo el mundo duerme la siesta y que a todos los españoles les gustan las corridas de toros⁴⁷.

У уџбенику *Espacio joven A1* наилазимо на пример где особа из текста указује на то да његова породица не практикује овај обичај:

(2) No dormimos la siesta porque también hacemos cosas por la tarde: ellos trabajan y yo voy a clases de guitarra⁴⁸.

Исто тако у уџбенику *Aula internacional I* имамо пример старије особе која дрема испред телевизора пре поновног одласка на посао.

(3)Y, además, luego, me da tiempo de echar una siestecita delante de la tele⁴⁹.

39 VV.AA. (2002) *Prisma A1 comienza*, Libro del alumno, Madrid: Editorial Edinumen, p. 69-72; VV.AA. (2002) *Prisma A1 comienza*, Libro del profesor, Madrid: Editorial Edinumen, p. 70, 72.

40 Corpas, J. et al. (2005) *Aula internacional I*, Barcelona: Difusión, p. 55, 64.

41 VV.AA. (2007) *Club Prisma A1*. Libro del alumno, Madrid: Editorial Edinumen, p. 52.

42 VV.AA. (2011) *Espacio joven A1*. Libro del alumno, Madrid: Editorial Edinumen, p. 78.

43 Garmendia, A. et al. (2011) *Bitácora 1*. Libro del alumno, Barcelona: Difusión, pp. 65-75. Garmendia, A. et al. (2011) *Bitácora 1*. Cuaderno de ejercicios, Barcelona: Difusión, pp. 57-58, p. 63.

44 Garmendia, A. et al. (2016) *Bitácora 1*. Nueva edición. Libro del alumno, Barcelona: Difusión, 59-69; Garmendia, A. et al. (2016) *Bitácora 1*. Nueva edición. Cuaderno de ejercicios, Barcelona: Difusión.

45 Corpas, J. et al. (2014) *Aula internacional 1*. Nueva edición, Barcelona: Difusión, pp. 79.

46 VV.AA. (2017) *Campus sur A1-B1*, Barcelona: Difusión, pp. 48-57.

47 Исто, стр. 48.

48 VV. AA. (2011) нав. дело, стр. 78.

49 Corpas, J. et al. (2005) нав. дело, стр. 64.

Закључак

У овом раду бавиле смо се својственим обичајем који се везује за свакодневицу у хиспанском свету. Реч је о обичају спавања поподневне дремке који је широм света познат као сијеста (шп. *siesta*). Шпански нобеловац Камило Хосе Села назвао је сијесту шпанском јогом. Она представља један од најлепших шпанских обичаја који се лако прихвата због чињенице да уноси осећање мирноће и смирености у свакодневни ужурбани начин живота.

Етимологија речи *siesta* води нас до израза *sexta [hora]* (шести [сат]) а обичај сијесте потиче из Правила Светог Бенедикта у којем је прописано правило одмора после шестог сата (*sexta hora*), што представља подне према данашњем рачунању времена.

Шпанску именицу *siesta* преузели су многи светски језици, те можемо да закључимо да сијеста представља једну од најуниверзалнијих шпанских речи и транскултурални обичај.

Будући да сијеста представља једну од најукорењенијих традиција у Шпанији, као и део њеног идентитета, постављено је питање да ли, као последица убрзаног начина модерног живота, ова традиција у Шпанији изумире. Такође нас је интересовало да ли традиција сијесте представља стереотип и да ли је овај шпански обичај и даље присутан у настави шпанског као страног језика. Стога смо, у складу са полазном хипотезом да се обичај спавања сијесте обрађује у оквиру лекције у којој се уводе сати као наставна јединица и обрађује свакодневна рутина, анализирале уџбенике за шпански као страни језик за ниво А1. Анализа корпуса је потврдила нашу хипотезу и показала да се обичај сијесте обрађује у лекцији о исказивању времена и рутине. Међутим, уочено је да је у свим уџбеницима представљено шпанско специфично радно време као и свакодневна рутина али да се обичај сијесте помиње у малом броју уџбеника. Реч је о уџбеницима *Prisma A1*, *Aula internacional 1*, *Club Prisma A1*, *Espacio joven*, *Bitácora 1*, *Bitácora 1*, Nueva edición. *Aula internacional 1*, Nueva edición и *Campus sur A1-B1* издавачких кућа *Difusión* из Барселоне и *Edinumen* из Мадрида.

ЛИТЕРАТУРА:

Benito, C. (7. VII 2013) La siesta mundial, *Hoy*. 02. 03. 2019.

<https://www.hoy.es/v/20130707/sociedad/siesta-mundial-20130707.html>

Bueno Ballesteros, A. and Rubio Hancock, J. (5. IV 2016) Radiografía de la siesta en España: rompemos tópicos, *El Verne*. 02. 03. 2019.

https://verne.elpais.com/verne/2016/04/05/articulo/1459866604_782462.html

Barceló Morte, L. (2007) *Reconocer y utilizar a conciencia el estereotipo*. El XVI Encuentro Práctico de Profesores de ELE, Barcelona, 14 and 15 de diciembre, pp. 36-41.

Besalú, X. (2002) *Diversidad cultural y educación*. Madrid Síntesis DL.

Borak, H. (1985) *Les Règles des moines*. Zagreb: Conseille des communauté de l'Ordre de saint François: Le présente chrétienne.

Carcedo González, A. (1997) Cultura y patrones de comportamiento: su integración en la enseñanza de la lengua, *Lengua y Cultura en la enseñanza de español a extranjeros, Actas del VII Congreso de ASE-LE*. Cuenca, Universidad de Castilla-La Mancha.

Chauvin, S. *Los beneficios de dormir una siesta*, 02. 03. 2019.

<http://www.mujeresdeempresa.com/lifestyle/080301-beneficios-de-la-siesta.asp>

Fundación de Educación para la Salud del Hospital Clínico San Carlos (FUNDADEPS) y Asociación Española de la Cama (Asocama). (2009) *Primer estudio sobre salud y descanso*, 03. 03. 2019. <http://cort.as/dj15>

Grun, A. (2004) *Sveti Benedikt: lik i poruka*, prijevod Ljerka Jovanov, Zagreb: Kršćanska sadašnjost.

Lindo, E. (11. II 2007) Pijama, orinal y padrenuestro. *El País*. 02. 03. 2019. https://elpais.com/diario/2007/02/11/domingo/1171166249_850215.html

NAPS: *National Association to Promote Siestas*. <http://www.takemo-renaps.net/>

Маричић, С. и Морено Фернандес, М. (2015) Заступљеност стереотипа о шпанском језику и култури у настави шпанског као страног језика у Србији, *Методички видици*, бр. 6, стр. 97-115.

Mednik C. S. and Ehrman, M. (2006) *Take a nap! Change your life*, New York: Workman Publishing Company, Inc.

Moreno, S. (18. VIII 2004) *¿Siesta pesadilla o descanso?* 03. 03. 2019. <https://cuidateplus.marca.com/enfermedades/2004/08/18/siesta-descanso-o-pesadilla-3364.html>

Pravilo Sv. Bendikta, 02. 03. 2019. <http://benediktinke-zadar.com/benediktinci/hrvatska/pravilo-sv.-benedikta>

Regula Sancti Benedicti http://www.scourmont.be/scriptorium/rb/lat/1_regula.htm

Roberts, M. (23. IX 2013) Time's up for siestas, delayed meetings and late nights, Spaniards told in effort to make them work better. *The Telegraph*. 02. 03. 2019.

<https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/spain/10329093/Times-up-for-siestas-delayed-meetings-and-late-nights-Spaniards-told-in-effort-to-make-them-work-better.html>

Roque Sánchez, C. (23. X 2016) Siesta de pijama, Padrenuestro y orinal. *Enroque de ciencia*, 02. 03. 2019. <https://enroquedeciencia.blogspot.com/2016/10/siesta-de-pijama-padrenuestro-y-orinal-1.html>

Soca, R. (2013) *La fascinante historia de la palabras*, Colombia: Rey+Naranjo Editores

Šulović, K. and Maričić, S. La siesta or sexta hora, in: *Academic days of Timișoara: Language Education Today*, ed. Rata, G. (2011), Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, pp. 163-173.

The National Sleep Foundation. <http://www.sleepfoundation.org/>.

Yardely, J. (17. II 2014) Spain, Land of 10 P.M. Dinners, Asks if it's Time to Reset Clock. *The New York Times*. 02. 03. 2019. https://www.nytimes.com/2014/02/18/world/europe/spain-land-of-10-pm-dinners-ponders-a-more-standard-time.html?hp&_r=2

АНОНИМ, (15. I 1995) Que tan necesario en tomar un siesta. *El tiempo*, 02. 03. 2019. <https://www.eltiempo.com/archivo/documento/MAM-304397>

Jones, J. (19. VI 2017), Los mitos sobre la siesta en España y la evidencia que muestra que los españoles en realidad trabajan más que el europeo promedio. *BBC Capital*, 02. 03. 2019.

<https://www.bbc.com/mundo/vert-cap-40349274>

Речници:

Duden Deutsches Universalwörterbuch (2003) Mannheim: Dudenverlag.

McIntosh, C. (ed.) (2013 [1995]) *Cambridge Advanced Learner's Dictionary*, Cambridge: Cambridge University Press.

Moliner, M. (1979) *Diccionario del uso del español*, H-Z, Madrid: Gredos.

Oxford Advanced Learners Dictionary (2000) New York: Oxford University Press. 02. 03. 2019. <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/siesta?q=siesta>

Real Academia Española (2001, [22ª edición]) *Diccionario de la lengua española*, Madrid: Editorial Espasa Calpe.

Devoto, G. and Oli, G. C. (1988 [1971]) *Dizionario della lingua italiana*, Firenze: Felice Le Monnier.

Rey-Debove, J. and Rey, A. (2005) *Le nouveau Petit Robert. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, Paris: Dictionnaires Le Robert.

Корпус:

Corpas, J. et al. (2005) *Aula internacional 1*, Barcelona: Difusión.

- Corpas, J. et al. (2014) *Aula internacional 1*, Nueva edición, Barcelona: Difusión.
- Garmendia, A. et al. (2011) *Bitácora 1*, Libro del alumno, Barcelona: Difusión.
- Garmendia, A. et al. (2011) *Bitácora 1*, Cuaderno de ejercicios, Barcelona: Difusión.
- Garmendia, A. et al. (2016) *Bitácora 1*, Nueva edición. Libro del alumno, Barcelona: Difusión.
- Garmendia, A. et al. (2016) *Bitácora 1*, Nueva edición. Cuaderno de ejercicios, Barcelona: Difusión.
- VV.AA. (2002) *Prisma A1 comienza*, Libro del alumno, Madrid: Editorial Edinumen.
- VV.AA. (2002) *Prisma A1 comienza*, Libro del profesor, Madrid: Editorial Edinumen.
- VV.AA. (2007) *Club Prisma A1*, Libro del alumno, Madrid: Editorial Edinumen.
- VV.AA. (2011) *Espacio joven A1*, Libro del alumno, Madrid: Editorial Edinumen.
- VV.AA. (2017) *Campus sur A1-B1*, Barcelona: Difusión.

Sanja Maričić Mesarović and Ksenija Šulović
University in Novi Sad, Faculty of Philosophy –
Department for Romance Languages, Novi Sad

CAN SIESTA SURVIVE IN XXI CENTURY?

¿NOS ECHAMOS UNA SIESTECITA?

Abstract

This article analyses a phenomenon in the Hispanic everyday life – the custom of taking an after-lunch nap, known worldwide as siesta. Etymologically, the word siesta originates from the Latin word *sexta [hora]* (sixth [hour]) and the custom of siesta comes from The Rule of Saint Benedict. It was Saint Benedict who laid down the rule of quiet time in the afternoon after the sixth hour, in Roman times. The expression *sexta hora* was used to denominate the noon as the warmest part of the day. *La siesta* is one of the strongest Spanish traditions, and most probably, one of the easiest to embrace as a foreigner, because it brings a sense of calmness and tranquillity in everyday life. The word siesta can be found in many other languages which shows how popular this custom really is. In this paper we are trying to investigate if this Spanish custom is disappearing due to the busy modern way of life. From the perspective of interculturality, we are interested in the question if having a siesta represents a stereotype, and if this custom is still part of teaching Spanish as a foreign language.

Key words: *tradition, everyday life, siesta, custom, stereotype, interculturality*